

lás végződésű középkori(?) vastárgyat, valószínűleg béklyókulcsot szedtünk ki. Az alapárkok kidobott földjéből néhány korongolt, szürke szarmata cserepet gyűjtöttünk.

A leletek a vácszentlászlói 3. sz. (Öreg-hegy) lelőhely DK-i végének kismértékű kiterjedését jelzik É-i irányban.

A leletek az aszódi Petőfi Múzeumba kerültek.

KÖVÁRI KLÁRA

583. Várdomb, Szél-dűlő

(Tolna megye) B, LT, N, A, Kö

Célkitermelőhely létesítéséhez kapcsolódóan a még 2008-ban végzett próbakutatást követően 2009-ben terepbejárást folytattunk Várdomb DK-i határrészében, ahol több lelőhelyet is találtunk.

1. lh. (KÖH 75031): A lelőhely a Várdomb és Sárpilis közötti út D-i oldalán lévő, a Sárvíz valamikori árteréből markánsan kiemelkedő dombvonulat magasabb platóján található. Észak-déli kiterjedése mintegy 250 m, a K-Ny-i hosszúsága kb. 300 m. A megfigyelt jelenségek és a gyűjtött leletek alapján a lelőhely területén a bronzkorban, a kései vaskorban, ill. az avar időszakban telep létezett.

2. lh. (KÖH 75033): Az előző lelőhely D-i szélén, a próbakutatás egyik árkában egymáshoz közel lévő, Ny-K tájolású sír téglalap alakú feltájtja jelentkezett. Elképzelhető, hogy egy népvándorlás kori temető szélét találtuk itt meg.

3. lh. (KÖH 75035): Az 1. sz. lelőhelytől K-re lévő, mintegy 300×250 m nagyságú területéről gyűjtött jelentősebb mennyiségű kerámia a kelták és az avarok leletanyagát képviseli.

Munkatárs: Künsztler Tamás.

CZÖVEK ATTILA

584. Városföld határa

(Bács-Kiskun megye) B, V, Sza, Á, Kk, Kú

2009. október 19. és november 20. között az M44 gyorsforgalmi autópályát Kecskemét-Tiszaújváros nyomvonalszakaszán örökségvédelmi hatástanulmány készítéséhez kapcsolódóan végeztünk terepbejárásokat. A tervezett autópályának jelenleg két lehetséges nyomvonalváltozata van. Az É-i 31,1 km, a D-i 37,3 km hosszú. A tervezett tengely, valamint a fel- és lehajtók mindkét oldalát 100-100 m szélességben vizsgáltuk. A nyomvonalszakasz teljes egészében külterületen, új nyomvonalon húzódik és többségében mezőgazdasági területeket érint, mindössze 45-50%-a bizonyult hatékony terepbejárásra alkalmasnak.

Városföld közigazgatási területén 6 új lelőhelyet azonosítottunk: Kis-úti-dűlő II.; Félegyházi határra-dűlő, Virágh-tanya; Félegyházi határra-dűlő, Öntözött terület; Gát-éri-dűlő, Csukás-éri-főcsatorna; Homoki-dűlő, Félegyházi határszél; Nyárlőrinci határ, Csongrádi út (KÖH 72797, 72799, 72801, 72805, 72807, 72811) Az őskori, bronzkori, vaskori, szarmata, avar, Árpád-kori és középkori-kora újkori leletanyag felszíni telepnyomra utalt.

Munkatársak: Kékegyi Dorottya, Sultis László, Frank Tamás, Ollai Tibor, Alács Attila, Pál Róbert, Takács

Gábor, Bárdos Nándor régésztechnikusok, Paja László antropológus.

PARDITKA GYÖRGYI

585. Várpalota, Réti-pusztá

(Veszprém megye) Ő, Á

2009 folyamán az Ásatárs Kft. terepbejárást végzett a Séd-Nádor-csatorna mentén tervezett iszapdepóniák területén. A 4/c tartalék depóhely a vasútvonaltól 150-200 m-re található, a műút K-i oldalán. A depóhelyet egy ÉNy-DK-i irányú fasor választja ketté. A terepmunka során azonosítottuk az MRT 25. sz. lelőhelyet a fasortól K-re (0126/13, 0190 hrsz.). Az MRT eredeti leírása a vasútállomástól közvetlenül É-ra helyezi az Árpád-kori, középkori lelőhelyet (KÖH 9581). A 262. sz. GPS ponttal új, pontszerű „lelőhelyet” regisztráltunk (Rétipusztá 2., KÖH 73067), ahol 2 db Árpád-kori töredéket gyűjtöttünk egy 10 m sugarú körben. A 236. GPS ponttal azt az új lelőhelyet vagy lelőhelyrészt jelöltük (Rétipusztá 3., KÖH 73069), amely az előzőtől DK-re kb. 200 m-re, az MRT 25. lelőhelytől 170 m-re ÉK-re található. Egy jellegtelen őskori töredéket gyűjtöttünk a tarlóban. A köztes részen leletet nem találtunk. Az új leletgócok kapcsolata a nyilvántartott MRT 25. lelőhellyel egyelőre kérdéses.

A 4/c tartalék depónia DK-i negyedében egyetlen nagyobb kiterjedésű, alacsony intenzitású lelőhely húzódhat, amelynek D-i részét alkotja a nyilvántartott MRT 25. sz. (KÖH 9581) lelőhely. Elképzelhető, hogy az újonnan dokumentált leletgócok – a jelentős távolság ellenére – ennek a lelőhelynek a részei.

SOMOGYI KRISZTINA

586. Várpalota határa

(Veszprém megye) B, Ró, Á

2009 márciusában Várpalota területén végeztünk terepbejárást a tervezett 8. sz. főút Várpalotát elkerülő szakaszán. A nyomvonalterv Várpalotát D-ről kerüli, legnagyobb szakaszán a Székesfehérvár-Veszprém vasútvonal D-i oldalán halad. Ez a Sárrét egykori É-i partja, domborzatilag kiváló megtelepedési adottságokkal bíró terület. A nyomvonal által érintett terület rész több szakaszon is sűrű bozóttal és gyepvel fedett volt, ez jelentős mértékben korlátozta a lehetőségeinket. Több esetben tudunk azonban régészeti megfigyeléseket is tenni.

Halmok (MRT 2. k. 49/22; KÖH 9578): A helyreállított halmoktól Ny-ra, a vasút Ny-i oldalán terepbejárással tisztáztuk a lelőhely kiterjedését és megállapítottuk, hogy az egészen az Inotai-árok Ny-i oldaláig terjed. A szántott terület K-i részén kisebb-nagyobb földmozgatások, antropogén hatásokat láttunk a területen, elképzelhető, hogy itt még további kisebb halmok is állhattak valamikor, mára azonban csak a bolygatott terület látható. Az erősen murvás, fehér apróköves altalaj itt több helyen is kibukkan a humusz alól. Egy helyszínen kalcinált csontokat is találtunk. A területen egészen az Inotai-árokig közepes intenzitással találtunk római

kori, kora bronzkori és Árpád-kori leleteket kb. 800 m hosszúságban a vasút és a mélyebben fekvő parti terület között. A terület K-i oldalán római kori és bronzkori, a Ny-i oldalán főleg Árpád-kori leletanyagot találtunk, a felszínen azonban nem lehet elkülöníteni, egyetlen összefüggő területet képez. A kalcinált csontok, a szórványosan előkerülő téglatöredékek alapján elképzelhetőnek tartjuk, hogy egy római temető részletei lehetnek, aminek K-i végében állhatott a két helyreállított halom.

Inota-vasútállomás (MRT 2. k. 49/21; KÖH 9577): A korábban ismert Árpád-kori lelőhelyet is vizsgáltuk. A lelőhelytől D-re, a vasút alatt gyepterületet találtunk, itt az Inotai-árok Ny-i oldalán egy jellegzetes kerek domb emelkedik. Ezt gyeppel fedti, egyedül az ezen keresztülfutó dűlőút mentén találtunk egy-két cseréptöredéket. Azonban a patak K-i oldalán is találtunk elég sok Árpád-kori leletanyagot (KÖH 9578), erősen valószínűsítjük, hogy ez a lelőhely lenyúlik a patak torkolatának K-i oldalára is.

Koldus-telek (MRT 2. k. 49/11; KÖH 9567): Egy-két szórványos töredéken kívül nem találtunk más leletanyagot, a lelőhely kiterjedésére nézve semmilyen újabb információt nem tudunk szerezni.

Széhhely (Szénhely) (MRT 2. 49/32; KÖH 9587): Terepbejárás során sikerült azonosítani a korábban elpusztult hitt Széhhely középkori falu nyomait a Csákányhídi-dűlőben, valamivel délebbre az MRT által jelzett területnél. A kis patak Ny-i oldalán a meddőhányó alatt, a horgásztóól É-ra lévő hosszúkas, D felé lejtő alacsony dombon a tarlóban a rossz megfigyelési viszonyok ellenére is elég sok Árpád-kori kerámiát tudtunk gyűjteni. A lelőhely részletei a kis patak Ny-i oldalán a meddőhányóval még nem bolygatott területen is megmaradtak, egy kis része szántott, ez a felszínen is kutatható.

STIBRÁNYI MÁTÉ

587. Veszprém-Kádárta, Geleméri utca
(MRT 2. k. 25/11 lh., KÖH 9777)

(Veszprém megye) R, V, Rő

Kádárta K-i szélén, a Geleméri utca szomszédságában késő rézkori és kora vaskori lelőhelyen 2006 óta folynak kisebb régészeti feltárások, közművek és családi ház építéséhez kapcsolódóan. Gázvezeték építése kapcsán 2009-ben 14 objektumot tártunk fel (1 cölöplyukat, 2 méhkas alakú nagy tárolóvermet, nagyméretű gödröket és egy római kori visszabontott falrészletet). A gödrök egy része késő rézkori (korai badeni kultúra), a tárológödrök és a nagyobb gödrök kora vaskoriak (Hallstatt-kultúra).

REGENYE JUDIT

588. Veszprém, Margit tér
(KÖH 59419)

(Veszprém megye) Kö

2009. május 30-án vízvezetéknek ásott árokban régészeti jelenségeket figyeltem meg. A vezetéket valószínűleg a korábbi nyomvonalon cserélték, de az árok ásásakor

érintetlen rétegsort is átvágtak és alapfalak maradványai is láthatóvá váltak.

A Cséplő utca felőli árokszakas egy nagyjából az utca tengelyének irányában haladó falmaradványt vágott el. Az árok K-i falában úgy látszott, hogy a falhoz K felől egy másik falszakasz csatlakozik. A falmaradványok felett egy hosszabb élettartamú járósíntre utaló rétegsort figyeltem meg.

A Margit tér 3. sz. előtti árokszakas É-i falában látható volt egy átvágtott alapfal metszete, és e felett húzóódó, szintén járósínteket tartalmazó rétegsor.

A falmaradványok feltehetőleg a volt domonkos kolostor épületegyütteséhez tartoznak.

RÁCZ MIKLÓS

589. Veszprém, Vár utca 31.

(MRT 2. k. 51/1d lh., KÖH 9648)

(Veszprém megye) B?, Kö

A 228 hrsz. telken álló barokk egyemeletes kanonoki palota (Bíró-Giczey-ház) az érseki palotával szemközt, a Vár Ny-i oldalán álló épületek sorában található, a ferences-templomtól D-re lévő gazdasági udvartól D-re. A mai épületet 1733-ban padányi Bíró Márton veszprémi éneklőkanonok – későbbi veszprémi püspök (1745–1762) – építtette, eredetileg földszintes formában. 1772-ben Giczey István kanonok emeletet építtetett rá. Az építkezés a bejárat kapu kőkeretének dátuma alapján 1780-ban fejeződhetett be. Az 1948–1950 táján történt államosításig az épületet kanonoki lakóházként használták. A legutóbbi időszakban a Balaton-felvidéki Nemzeti Park Igazgatósága és a megyei Geológiai Szolgálat működött az épületben. Néhány éve visszakerült az egyház (Veszprémi Érsekség) tulajdonába.

A telek korábbi előtörténete kb. az 1640-es évekig követhető visszafelé. A 17. századtól a nemes Véghegy- és a Roboz-családok háza álltak az ingatlanon, amelyet 1732-ben Bíró Márton erőszakkal megszerzett tőlük, s ezért az említett családok pert kezdtek ellene a vármegye előtt.

Udvar és a pince

Az ingatlanon korábban még soha nem végeztek régészeti feltárást. Falkutatást G. László Judit művészettörténész folytatott az épületben. Az ásatást 2008. április 15–29. és május 14–18. között végeztük. A kb. 8,5×10 m-es belső udvart keresztben két, egyenként 2 m széles árokkal, egy É-D-i irányúval és egy Ny-K-i irányúval vágtuk keresztül.

Az árokban előkerültek a korábban itt állott épületek alapfalai, amelyek több periódusban épültek, ill. kerültek elbontásra. Tekintettel arra, hogy a feltárás nem teljes felületen történt, ezeknek értelmezése helyenként kérdéses, a problémakör még nem lezárt. (Mindenesetre az előkerült falak többségének tájolása megegyezik a D felé szomszédos, Vár utca 29. alatti ún. Dubniczay-ház, Kralovánszky Alán régész által